

Załącznik do uchwały
Rady Miejskiej Nowogrodu Bobrzańskiego
z dnia 26 marca 2019 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

w Gminie
Nowogród Bobrzański
na lata 2019-2021

SPIS TREŚCI

1. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	3
2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	5
2.1.	
PROBLEMY SPOŁECZNE WG DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY.....	5
2.2.	
PROBLEMY SPOŁECZNE WG BADANIA UCZNIÓW.....	8
2.3.	
PROBLEMY SPOŁECZNE WG SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	str.10
2.4.	
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE.....	str. 10
2.5.	
PROBLEMY SPOŁECZNE W UJĘCIU MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	str. 13
2.5.1.	
POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ. RODZINY Z DZIEĆMI, WIELODZIETNE, NIEPEŁNE, PRZEMOC W RODZINIE	str.13
2.5.2.	
PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE W RODZINACH.....	str.15
3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI RODZINY I DZIECKA.....	str.18
4. MOCNE I SŁABE STRONY W OBSZARZE PROBLEMÓW OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH.....	str.20
5. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	str. 21
6. SPOSÓB REALIZACJI CELÓW.....	str.25
7. ADRESACI PROGRAMU.....	str.26
8. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	str.26
9. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	str.26

1. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. Z 2017 r., poz. 697) do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i powinna być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych, tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2016-2022.

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie miasta i gminy oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku.

Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i osób odpowiedzialnych za wsparcie rodzin i dzieci w różnych sferach: zdrowia, wychowania, edukacji, kultury, aktywności i samorządności obywatelskiej oraz podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu miasta i gminy.

Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi i ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Przygotowanie Programu Wspierania Rodziny poprzedzone zostało diagnozą rodzin objętych pomocą społeczną oraz innymi systemami wsparcia realizowanymi przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim.

Do przeprowadzenia diagnozy w zakresie problemów społecznych wykorzystano dane w oparciu o:

1. diagnozę społeczną zrealizowaną na zlecenie Urzędu Miasta w grudniu 2018 r. przez firmę specjalistyczną - Oficyna Profilaktyczna z Krakowa, mającą na celu ukazanie skali problemów uzależnień na terenie gminy Nowogród Bobrzański - badania wśród uczniów, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców napojów alkoholowych.
2. ocenę zasobów pomocy społecznej za rok 2018 dla gminy Nowogród Bobrzański, która obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy.
3. sprawozdania z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim w latach ubiegłych.
4. analizę danych zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2016-2022

Istotą badania firmy specjalistycznej było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: **problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz przemocy domowej i rówieśniczej.**

Badania wśród mieszkańców i sprzedawców zostały wykonane przez w/w firmę zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą **metody PAPI** (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W przypadku uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą **ankiety internetowej (CAWI)**. Starsi uczniowie (VII, VIII klasa szkoły podstawowej i III klasa gimnazjum) wzięli udział w badaniu ESPAD, natomiast uczniowie od IV – VI klasy szkoły podstawowej zostali przebadani za pomocą specjalnie przygotowanego dla nich kwestionariusza.

Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców, sprzedawców napojów alkoholowych),
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

W badaniu łącznie wzięło udział **429 osób**:

201 dorośli mieszkańcy
218 uczniowie
10 sprzedawcy napojów alkoholowych

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- zapoznanie się z problemami uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjalnej, szczególnie ich postaw i doświadczeń związanych z wybranymi zagrożeniami społecznymi oraz uzależnieniami,
- poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.

2.1. PROBLEMY SPOŁECZNE WG DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

PROBLEM ALKOHOLOWY	
Skala spożywania alkoholu przez dorosłych mieszkańców	79% mieszkańców spożywa napoje alkoholowe. Większość mieszkańców pije okazjonalnie (kilka razy w roku). 28% spożywa napoje wysokoprocentowe kilka razy w miesiącu, 4% - kilka razy w tygodniu, a 1% - codziennie (spośród tych, którzy zadeklarowali picie alkoholu).
Rodzaj spożywanego alkoholu	Najpopularniejszym rodzajem spożywanego przez dorosłych mieszkańców alkoholu jest wino i piwo.
Ilość spożywanego alkoholu	Prawie ponad połowa mieszkańców (spośród tych, którzy deklarowali spożywanie alkoholu) w dniu, w którym spożywa alkohol, wypija 1-2 porcji tego napoju (48%). Aż 52% wypija duże ilości alkoholu (powyżej 3 porcji). Przyjmuje się, że w Europie porcja taka zawiera zwykle 10g czystego alkoholu. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250ml piwa o

	mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%.)
Prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości	7% mieszkańców (spośród tych, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu) zdarzyło się kierować pojazdem pod wpływem alkoholu. 47% respondentów było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu.
Wykonywanie obowiązków służbowych w stanie nietrzeźwości	5% mieszkańców (spośród tych, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu)
Spożywanie napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży	1% mieszkańców uważa, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka, a 9% zadeklarował brak wiedzy w tym zakresie. 32% badanych widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie ich miejscowości.
PROBLEM NIKOTYNOWY	
Skala palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców	21% mieszkańców pali papierosy. 17% sięga po wyroby nikotynowe codziennie, 3% - kilka razy w roku, a 1% - kilka razy w tygodniu.
Próby rzucenia palenia przez mieszkańców	Spośród mieszkańców, którzy zadeklarowali palenie papierosów, 22% nigdy nie próbowało zerwać z nałogiem.
Wiedza na temat palenia papierosów	Większość mieszkańców ocenia palenie jako szkodliwe dla zdrowia, jednak przeciwnego zdania jest 4%.
PROBLEM NARKOTYKOWY	
Skala zażywania narkotyków	Do zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przyznało się 4% dorosłych mieszkańców gminy.
Rodzaj zażywanej substancji	Mieszkańcy sięgnęli po marihuanę, amfetaminę, ekstazy i dopalacze.
Powód zażycia substancji psychoaktywnych	Powodem, dla którego mieszkańcy sięgali po substancje psychoaktywne była przede wszystkim ciekawość.
Dostępność substancji psychoaktywnych dla mieszkańców	16% respondentów uważa, że narkotyki na terenie ich miejscowości są łatwo dostępne. 10% respondentów uważa, że dopalacze na terenie ich miejscowości są łatwo dostępne. 11% mieszkańców zna miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze.

PROBLEM PRZEMOCY	
Skala przemocy	<p>13% dorosłych mieszkańców zadeklarowało doświadczenie kiedykolwiek przemocy.</p> <p>Badane osoby doświadczały w większości przemocy ze strony taty oraz partnera/partnerki.</p> <p>20% zna kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu.</p> <p>5 respondentów stosowało przemoc wobec partnera/partnerki (większość przemoc psychiczną).</p>
Stosunek do przemocy	<p>7% mieszkańców uważa, że istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy.</p> <p>Zdaniem 5% respondentów stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, a 26% zadeklarowało brak na ten temat wiedzy.</p>

Wnioski :

- ✚ Znaczny odsetek badanych mieszkańców gminy spożywa napoje wysokoprocentowe – abstynencje zadeklarowało tylko 21%. Problem alkoholowy w gminie nie jest alarmujący, gdyż większość osób pije okazjonalnie, jednak wymaga podjęcia działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym. Warto poszerzyć wiedzę mieszkańców również na temat konsekwencji spożywania napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży, gdyż znaczna ich część wykazała się niewiedzą w tym zakresie. Niepokojący jest również fakt, że część mieszkańców prowadziła pojazdy lub wykonywała swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu, co bez wątpienia wymaga podjęcia działań zapobiegawczych.
- ✚ Problem palenia papierosów przez mieszkańców gminy nie jest powszechny, bowiem stosunkowo niski odsetek respondentów zadeklarował palenie. Warto zwrócić uwagę na to, że część respondentów nigdy nie próbowała zerwać z nałogiem, a 4% ocenia palenie papierosów jako nieszkodliwe dla zdrowia.
- ✚ Problem narkotykowy w gminie nie jest alarmujący, gdyż tylko 4% sięgnęło po substancje psychoaktywne, przy czym zaledwie 1% zażył je częściej niż raz. Niepokojący jest jednak odsetek respondentów uznających narkotyki i dopalacze za łatwe do pozyskania.
- ✚ Problem przemocy w gminie nie jest również alarmujący, jednak wymaga podjęcia działań profilaktycznych, gdyż co 5 mieszkaniec zna kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu, a znaczny odsetek respondentów nie ma

wystarczającej wiedzy na temat konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Warto zwrócić uwagę również na to, że spośród osób, które doświadczyły przemocy, większość doznało jej ze strony partnera/partnerki i również wśród osób, które stosowały przemoc, większość zadeklarowało, iż ofiarami jej byli partner/partnerka.

2.2. PROBLEMY SPOŁECZNE WG BADANIA UCZNIÓW

PORÓWNANIE UCZNIÓW ZE WZGLĘDU NA GRUPY WIEKOWE		
	Uczniowie od IV do VI klasy szkoły podstawowej	Uczniowie VII i VIII klasy szkoły podstawowej oraz III klasy gimnazjum
Problem spożywania alkoholu	13% sięgnęło po alkohol.	Próby picia ma za sobą 55% starszych uczniów, przy czym 36% piło w ciągu ostatnich 30 dni.
	Wśród młodszych uczniów większość sięgnęło po piwo i szampana (79%), ale prawie połowa badanych próbowała również wino (43%).	Najpopularniejszym rodzajem alkoholu wśród starszych badanych jest piwo.
	Większość młodszych uczniów piło alkohol po raz pierwszy w czasie uroczystości rodzinnej (57%), ale część uczniów spożywała alkohol również w czasie imprezy towarzyskiej (21%) oraz pod nieobecność rodziców domu (14%).	Większość starszych uczniów piło u siebie w domu, ale znaczny odsetek spożywał alkohol również u kolegi/koleżanki i innym bliżej nieokreślonym miejscu
	16% ocenia zdobycie alkoholu w ich miejscowości jako łatwe.	39% starszych uczniów uważa, że zdobycie piwa byłoby łatwe (według 18% bardzo łatwe, a zdaniem 21% dosyć łatwe).
Problem palenia papierosów	Do palenia papierosów przyznało się 5% młodszych uczniów.	Wśród starszych uczniów, palenie papierosów deklaruje 41% badanych.
	W ciągu ostatnich 30 dni, papierosy paliło 2 młodszych uczniów.	W ciągu ostatnich 30 dni papierosy paliło 18% starszych uczniów.
Problem używania narkotyków	1% młodszych uczniów sięgnął po substancje psychoaktywne (1 osoba).	Kiedykolwiek w swoim życiu po substancje psychoaktywne sięgnęło 14% starszych uczniów w gminie.
	Respondent zażył kokainę, dostał ją	Większość uczniów sięgnęło po leki

	od starszego brata lub siostry, za przyczynę podał chęć lepszej zabawy, zadeklarował brak przykrych doświadczeń i stwierdził, iż jego rodzice nie wiedzą o sięgnięciu przez niego po ten środek psychoaktywny.	uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (14%). 5% zażyło marihuanę lub haszysz i ekstazy. 4% wskazało na kokainę, 3% na LSD, amfetaminę, crack, grzyby halucynogenne, „kompot”, dopalacze, a 2% na relewin, heroinę, GHB, metadon. W przypadku starszych uczniów, głównym powodem była ciekawość oraz inny bliżej nieokreślony powód.
	6% uczniów ocenia zdobycie narkotyków jako łatwe i 2% uważa za łatwe również zdobycie dopalaczy.	13% starszych uczniów zna miejsca, gdzie mógłby łatwo kupić marihuanę lub haszysz.
Problem przemocy	28% młodszych uczniów doświadczyło przemocy.	
	28% uczniów (spośród tych, którzy doznali przemocy) doświadczyło jej ze strony kolegów ze szkoły.	31% (spośród wszystkich biorących udział w badaniu) doświadczyło przemocy w szkole.
	11% uczniów (spośród tych, którzy doznali przemocy) doświadczyło przemocy ze strony mamy i taty.	12% uczniów (spośród wszystkich biorących udział w badaniu) doświadczyło przemocy w swoim domu.

Wnioski:

- + **Problem alkoholowy wśród młodych mieszkańców gminy przybiera znaczące rozmiary, jednak głównie wśród starszych uczniów (od VII klasy szkoły podstawowej).**
Pomimo to, młodszych uczniów również należy objąć oddziaływaniami profilaktycznymi, aby nie dopuścić do wzrostu częstotliwości picia przez tych, którzy napoje wysokoprocentowe już próbowali.
- + Niepokojący jest fakt, że aż 55% uczniów powyżej VII klasy szkoły podstawowej, ma za sobą inicjację alkoholową. Warto zwrócić uwagę na to, że 36% starszych uczniów piło 30 dni przed badaniem.
- + Przy projektowaniu działań profilaktycznych warto mieć na uwadze opinię młodych ludzi co do dostępności alkoholu, bowiem niepokoi to, iż 16% młodszych uczniów i 39% starszych respondentów, ocenia zdobycie alkoholu jako łatwe.
- + **Problem nikotynowy wśród starszych uczniów jest widoczny i wymagający**

podjęcia działań profilaktycznych. Świadczy o tym fakt, iż 41% starszych uczniów paliło papierosy, a 18% sięgnęło po papierosa w ciągu ostatnich 30 dni.

✚ **Problem narkotykowy wśród uczniów** nie jest alarmujący, jednak wymaga podjęcia działań profilaktycznych. Analiza materiału badawczego wykazała, iż młodzi ludzie sięgali przede wszystkim po substancje wziewne, leki uspokajające nasenne bez recepty lekarza, marihuanę lub haszysz oraz ekstazy.

✚ **Problem przemocy rówieśniczej jest znaczący** i dostrzegalny jest przede wszystkim wśród starszych uczniów, bowiem 31% przyznaje, że jej doświadczyło.

Pomimo widocznej wśród uczniów przemocy rówieśniczej, część uczniów doświadczyła również przemocy domowej. 11% młodszych uczniów (spośród osób, które przyznały, iż doświadczyły przemocy) doznało jej ze strony mamy lub taty i 12% starszych uczniów (spośród wszystkich biorących udział w badaniu) doświadczyło przemocy w swoim domu.

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE WG SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie gminy, miały na celu sprawdzenie ich opinii, na temat skali spożywania napojów alkoholowych, ich dostępności dla osób nieletnich.

Żaden respondent nie zauważył zmniejszania się spożycia alkoholu, 6 osób stwierdziło, że jest ono stałe, a zdaniem 4 badanych – wzrasta.

Nie wszyscy sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie, weryfikują wiek osoby wyglądającej na nieletnią.

Część badanych nie brała udziału w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży lub tego nie pamięta. Wyniki badań pokazują również, iż część z nich nie ma w swoim sklepie informacji na temat szkodliwości alkoholu.

Warto zwrócić uwagę na to, że tylko 1 sprzedawca stwierdził, iż w jego miejscowości nigdy nie dochodzi do sytuacji jazdy po wypiciu alkoholu.

2.4. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje:

A.

➤ Przeprowadzenie **kampanii informacyjnych:**

- dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia,
 - o skutkach picia w ciąży, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FASD – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu,
 - dotyczącej konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy,
 - z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.
- W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie gminy plakaty i billboardy.

B.

- Systematyczne przeprowadzanie **zajęć profilaktycznych w szkołach.**
- Działania o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży w gminie, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu, realizacja rekomendowanych programów, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z uzależnionymi.
- Wykorzystywanie strategii alternatyw – angażowanie dzieci i młodzieży w atrakcyjne, bezpieczne aktywności (np. sportowe, artystyczne, plastyczne), które dopasowane będą do możliwości i potrzeb odbiorców.
- Prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Propagowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez przedstawianie korzyści za tym idących oraz możliwości tego osiągnięcia, (warto dopilnować, aby uczestnictwo w zajęciach sportowych wiązało się również z nauką dzieci i młodzieży zasad Fair Play, współdziałania w grupie oraz zdrowego współzawodnictwa).
- Przeprowadzenie działań mających na celu informowanie dzieci i młodzieży na temat instytucji, gdzie mogą szukać pomocy. Ulotki, plakaty powinny być umieszczone w widocznych miejscach zarówno w szkołach, jak i innych instytucjach publicznych, a także powinny zawierać dane kontaktowe do instytucji pomocowych.
- Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w klasach takich jak: doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się.
- Przeprowadzenie z uczniami warsztatów, podczas których poszerzą oni wiedzę na temat zjawiska cyberprzemocy i rozległych negatywnych konsekwencji jej stosowania. Zaleca się także, uświadomienie uczniom gdzie mogą uzyskać pomoc w przypadku bycia ofiarą lub świadkiem tego typu przemocy

C.

- Przeprowadzenie szkoleń dla rodziców, podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia napojów wysokoprocentowych, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania.
- Przeprowadzenie szkoleń/warsztatów dla rodziców, na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci środków psychoaktywnych, rozpoznawania czy dziecko zażywa takie substancje, do kogo należy się zgłosić w przypadku doświadczenia tego

problemu oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez niego zachowań ryzykownych.

- Zaleca się zwiększenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.

D.

- Zorganizowanie dla mieszkańców warsztatów, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc ofiarom przemocy. Zaleca się również, aby podczas warsztatów mieszkańcy uczeni byli w jaki sposób reagować, jeśli znają osobę doświadczającą przemocy.
- Przeprowadzenie warsztatów z różnych form samoobrony dla ofiar przemocy, zaś dla sprawców, należy zorganizować warsztaty z zachowań asertywnych oraz z poprawnej komunikacji, w celu nauczania ich kontroli nad własnym zachowaniem

E.

- Warto tworzyć, wspierać i finansować miejsca pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie, uzależnień, upowszechniać informacje o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest taka pomoc.
- Konieczne jest inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, przemocy, organizowanie szkoleń i kursów mających na celu **podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych.**

F.

- Przydatne dla mieszkańców może być rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - **Alkoholowe Liczydło**, które umożliwi mieszkańcom sprawdzenie czy stężenie alkoholu w ich krwi nie przekracza dopuszczalnej normy.
- Przydatny dla mieszkańców może być **Test Rozpoznawania Zaburzeń Związanych z Piciem Alkohol**, który umieszczony jest na stronie Państwowej Agencji Do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dzięki niemu można sprawdzić stopień szkodliwości spożywania alkoholu przez daną osobę. Link do strony: http://www.parpa.pl/images/file/Autodiagnoza_1.pdf

G.

- Zaleca się przeprowadzenie szkolenia stacjonarnego wśród sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu i papierosów przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

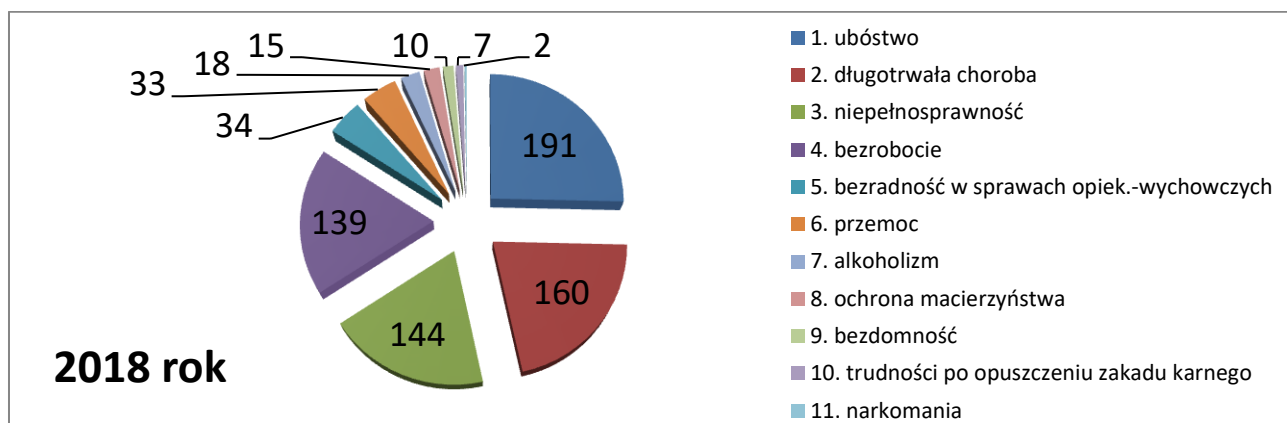
2.5. PROBLEMY SPOŁECZNE W UJĘCIU MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

2.5.1. POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

RODZINY Z DZIEĆMI, WIELODZIETNE, NIEPEŁNE, PRZEMOC W RODZINIE

Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, niepełnosprawność, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów.

Powody korzystania z pomocy społecznej w MGOPS w Nowogrodzie Bobrzańskim w 2018r.

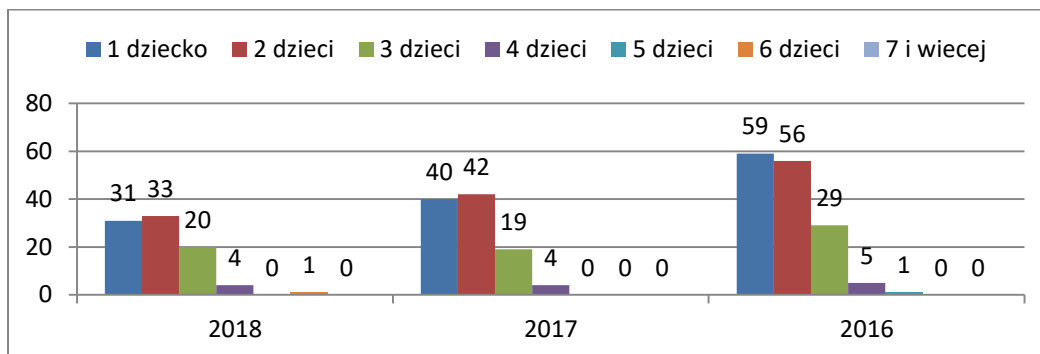
Rodziny korzystające z pomocy pod względem okresu pozostawania w trudnej sytuacji

Rodziny objęte wsparciem	Liczba rodzin 2017	Liczba rodzin 2018
Rodziny korzystające z pomocy społecznej po raz pierwszy	62	81
Rodziny korzystające z pomocy społecznej od 1-2 lat	22	26
Rodziny korzystające z pomocy społecznej od 2-3 lat	12	27
Rodziny korzystające z pomocy społecznej od 3 lat i dłużej	220	196
Razem	316	334

Analizując rodziny korzystające z pomocy społecznej ze względu na okres

pozostawania w trudnej sytuacji należy stwierdzić, iż największą grupę świadczeniobiorców stanowią rodziny korzystające z pomocy społecznej od 3 lat i dłużej, następnie rodziny, które po raz pierwszy skorzystały z pomocy, w roku 2018 ich liczba wzrosła.

Rodziny objęte pomocą społeczną ze względu na liczbę dzieci w rodzinie w latach 2016 - 2018

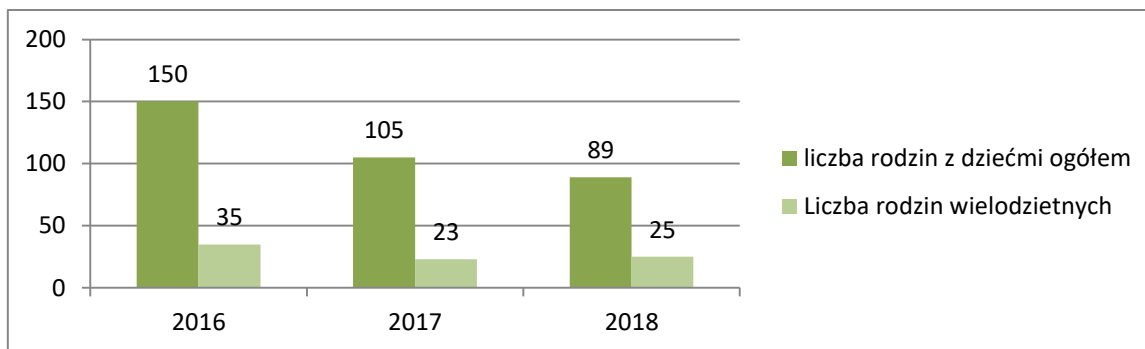

Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy systematycznie maleje. Największy odsetek rodzin korzystających z pomocy to rodziny z dwojgiem i z jednym dzieckiem. Duży odsetek rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia Ośrodka to rodziny niepełne. Jest to spowodowane faktem, że w pojedynkę trudniej jest zaspokoić elementarne potrzeby życiowe małoletnich, a otrzymywane alimenty nie zawsze odpowiadają faktycznym potrzebom dzieci.

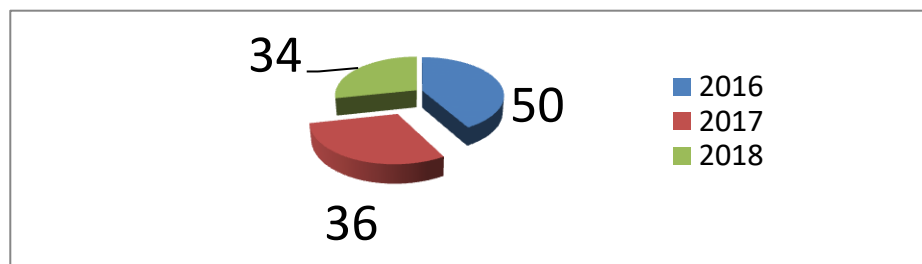
Struktura rodzin osób samotnie wychowujących dzieci w latach 2016-2018

Rodziny niepełne	2018		2017		2016	
	Ogółem	Na wsi	Ogółem	Na wsi	Ogółem	Na wsi
O liczbie dzieci						
1	14	9	17	11	21	12
2	10	2	19	8	20	7
3	6	3	4	3	10	3
4 i więcej	2	0	3	0	3	2
OGÓLEM	32	14	41	22	54	24

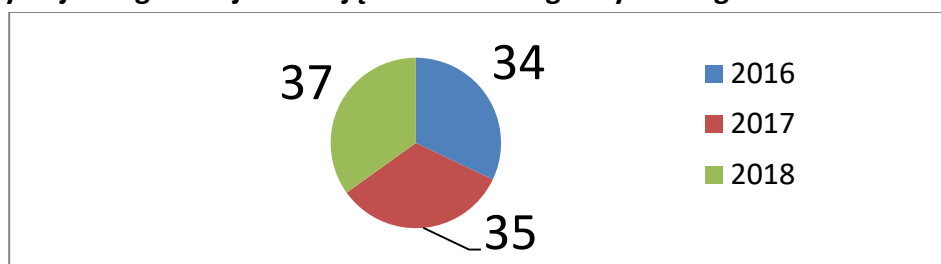
Liczba rodzin wielodzietnych korzystających ze wsparcia MGOPS w latach 2016-2018

Liczba rodzin z problemem przemocy, objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych poradnictwem psychologicznym przez instytucje i organizacje działające na terenie gminy Nowogród Bobrzański

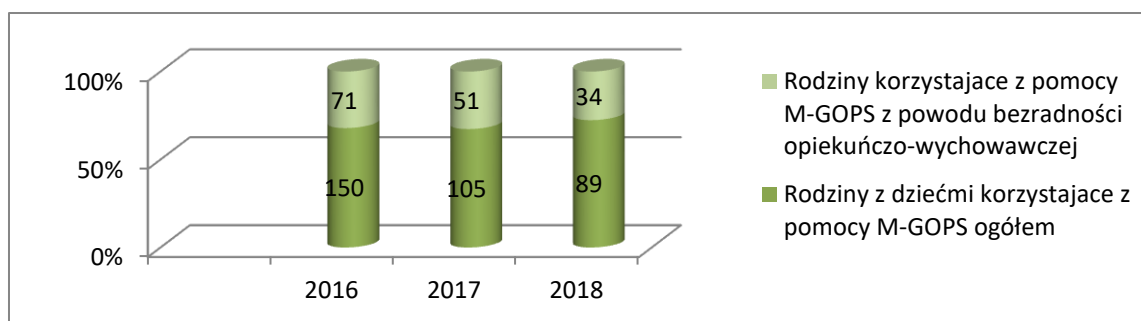
2.5.2. PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE W RODZINACH

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Zaburzenia zachowania dzieci i młodzieży, związana z nimi bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodziców oraz ubóstwo to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Często towarzyszy im również problem przemocy oraz uzależnienie jednego lub obojga rodziców.

Bezradność wynika także równie często z choroby rodziców, zarówno psychicznej, jak i fizycznej – ograniczającej możliwości właściwej opieki i wychowania dziecka, uzależnień rodziców, niedojrzałości związanej z wczesnym macierzyństwem.

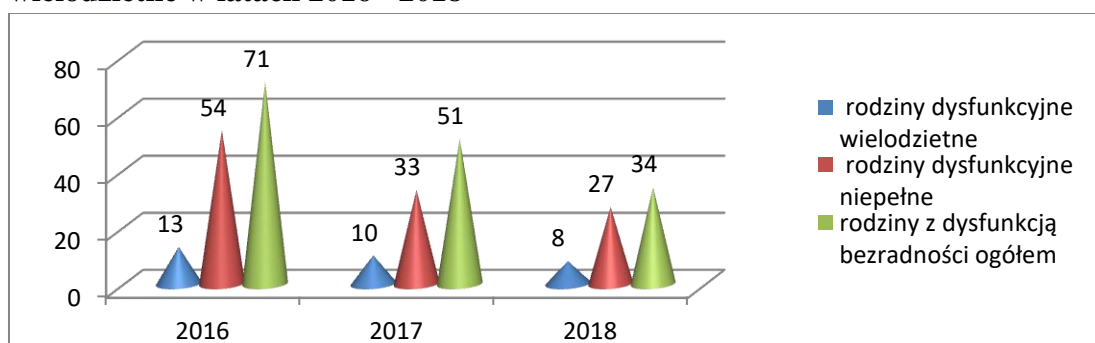
Mając świadomość, że nic nie jest w stanie zastąpić wychowania we własnej rodzinie należy położyć szczególny nacisk na wsparcie rodziny w środowisku lokalnym i przez to zapobieganie negatywnym skutkom dysfunkcyjności rodzin.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo –wychowawczych w latach 2016-2018

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim wynika, że liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo –wychowawczych utrzymuje się na dość wysokim poziomie i w 2018r. stanowiła ok. 38% ogólnej liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej.

Rodziny dysfunkcyjne z powodu bezradności w podziale na rodziny niepełne i wielodzietne w latach 2016 - 2018

Z analizy problemu, przeprowadzonej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim wynika, że bezradność opiekuńczo–wychowawcza współwystępuje z takimi problemami społecznymi jak: ubożenie rodzin, bezrobocie, rozpad małżeństw, uzależnienia (szczególnie alkoholizm jednego z członków rodziny), przemoc w rodzinie, długotrwała choroba.

Od roku 2012 uregulowania prawne dotyczące wspierania rodziny i pieczy zastępczej zostały wyłączone z ustawy o pomocy społecznej i zawarte w nowej ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa ta określa w jednym akcie prawnym zarówno zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej. Zakłada ona, że dziecko może trafić do pieczy zastępczej – instytucjonalnej lub rodzinnej – dopiero wtedy, gdy wyczerpane zostaną wszystkie możliwości pomocy rodzinie biologicznej.

W związku z wejściem w/w ustawy gmina:

- ✓ ponosi odpowiedzialność finansową za dzieci w pieczy zastępczej,
- ✓ zatrudnia asystentów rodzinnych.

Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci.

Liczba rodzin objętych pracą asystentów rodzin w latach 2016-2018

	2016	2017	2018
Liczba asystentów	2	2	2
Liczba rodzin objętych opieką asystenta	16	18	15
Liczba dzieci w rodzinach	34	39	35

Gmina ma obowiązek wspierania zarówno rodzin, u których istnieje zagrożenie odebrania dzieci, a także takich, których dzieci przebywają już w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, mając szansę powrotu do domu np. poprzez pracę asystenta rodziny.

Wyszczególnienie	2018	2017	2016
Liczba dzieci umieszczonych w danym roku	3	3	2
Ogółem liczba dzieci umieszczonych	14	11	8
w tym liczba dzieci w rodzinach zastępczych	12	9	6
w tym liczba dzieci w placówkach opiek.-	2	2	2
Współfinansowanie Gminy – koszty w zł	85.012,94	62.515,70	59.100,49

Rodzina niewydolna wychowawczo może otrzymać wsparcie w postaci opieki i wychowania dziecka w placówce wsparcia dziennego.

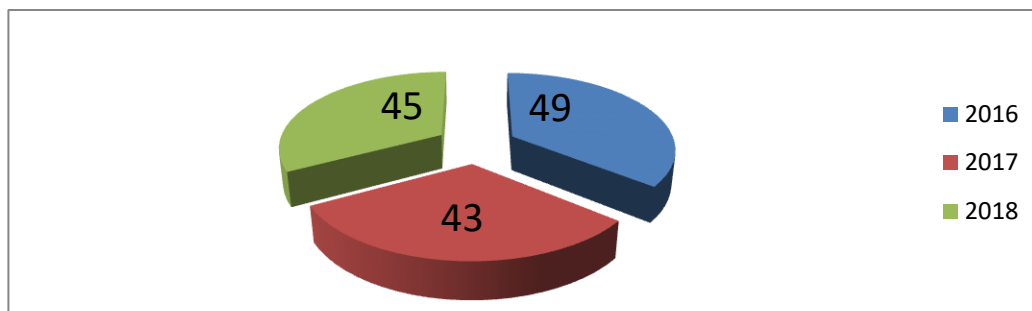
Na terenie gminy działają 3 świetlice o charakterze opiekuńczo-wychowawczym przy Szkołach Podstawowych w Niwiskach, Drągowinie i SP nr 1 w Nowogrodzie Bobrz. finansowane ze środków GKRPA.

Na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej placówkę wsparcia dziennego tworzy gmina. Ustawa ta mówi o konieczności zmian organizacyjnych w zakresie dokumentów powołujących oraz statutów i regulaminów placówek wsparcia dziennego. /odrębna jednostka, kierownik placówki, statut, regulamin opracowany przez kierownika/.

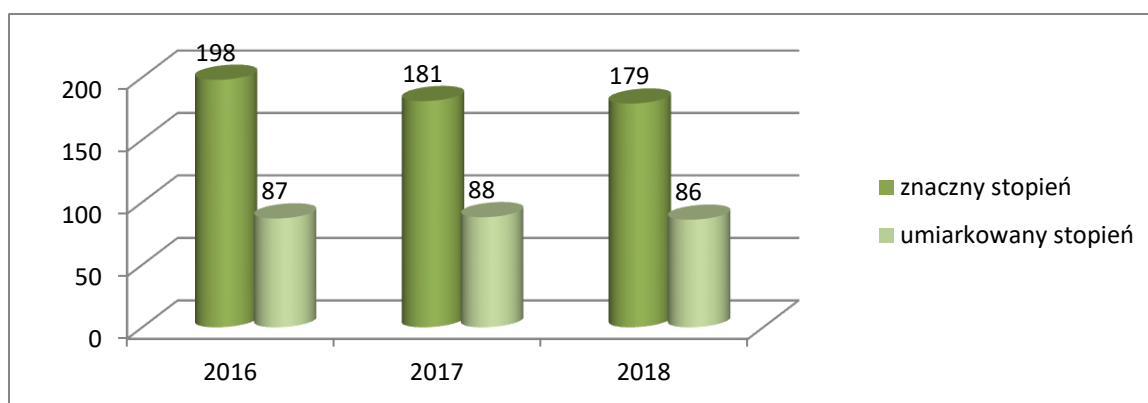
Problemy opiekuńczo – wychowawcze związane są szczególnie z wychowywaniem dzieci z niepełnosprawnościami.

Niepełnosprawność członka rodziny może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację oraz inne świadczenia będące udziałem rodzin. Dlatego też rodziny takie często zwracają się o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej .

Liczba dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością pobierających zasiłek pielęgnacyjny w MGOPS w Nowogrodzie Bobrzańskim

Liczba osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 16 roku życia legitymujących się orzeczeniem o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności pobierających zasiłek pielęgnacyjny

3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI RODZINY I DZIECKA

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie kwestii dziecka i rodziny są instytucje działające na terenie gminy:

➤	Burmistrz Nowogrodu Bobrzańskiego, Rada Miejska
➤	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, świadczenia finansowe i niefinansowe,
➤	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Grupy Robocze, (porady psychologa, pracownika socjalnego),
➤	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
➤	Punkt Pomocy Rodzinie - porady psychologa klinicznego i przedstawiciela pełnomocnika GKRPA na temat możliwości rozwiązywania problemów: alkoholowego, narkomani, osób w kryzysie, prowadzona jest grupa terapeutyczna dla uzależnionych oraz współuzależnionych,
➤	Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze - Koło w Nowogrodzie Bobrzańskim- prowadzi poradnictwo socjalno- pedagogiczne oraz terapię systemową rodzin,
➤	Instytucje ochrona zdrowia : - Przychodnia Lekarska „MEDICUS” S.C. K. Mikołajczak, E. Machnicka –

	<p>Smolińska ul. Wiejska 3, - Przychodnia Lekarska, „NOVOMED” ul. Warzywna 5, - Zakład Opieki Zdrowotnej Zakładu Karnego w Krzywańcu (nieдоступny dla mieszkańców), - Zakład Fizjoterapii „FIZJO.MED” ul. Kościuszki 41,</p>
➤	<p>Instytucje oświatowe: - Szkoły Podstawowe w Niwiskach, Drągowinie, Nowogrodzie Bobrzańskim, - Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Bogaczowie, - Miejsko-Gminne Przedszkole Samorządowe w Nowogrodzie Bobrzańskim - Klub Dziecięcy w Nowogrodzie Bobrzańskim</p>
➤	<p>Kultura : - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, - Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna w Nowogrodzie Bobrzańskim</p>
➤	<p>Bezpieczeństwo publiczne: - Posterunek Policji ul Reja 3 - podległy KMP w Zielonej Górze, - Straż Miejska, - jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w : Drągowinie, Kaczenicach, Niwiskach, Nowogrodzie Bobrzańskim, Urzutach, Wysokiej, Kotowicach,</p>
➤	Powiatowy Urząd Pracy - Filia w Nowogrodzie Bobrzańskim ul. Ogrodowa 9,
➤	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zielone Górze,
➤	Sołectwa,
➤	<p>Organizacje pozarządowe: - Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Koło Terenowe w Nowogrodzie Bobrzańskim ul. Pocztowa 7, - Stowarzyszenie „FIBER” ul. Topolowa 9 Nowogród Bobrzański, - Stowarzyszenie „Chcieć To Móc” Piaskowa 5, Nowogród Bobrzański, - Stowarzyszenie Przyjaciół Drągowiny „Rosa” ul. Lipowa 23, Drągowina, - Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Oddział w Nowogrodzie Bobrzańskim ul. 1-Go Maja 3, - Parafialny Zespół „Caritas” przy parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Nowogrodzie Bobrzańskim ul. Kościelna 2, - Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Oddział w Nowogrodzie Bobrzańskim ul. Kościelna 2, - Lubuskie Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego „Optimum” ul. Bogaczowska 14, Nowogród Bobrzański, - Stowarzyszenie „Lepiej razem” ul. Zielonogórska 38 Urzuty, - Stowarzyszenie „Bez barier, bez granic” ul. Kościuszki 41 Nowogród Bobrzański, - Stowarzyszenie „Crash-Klub” ul. Pocztowa 7, 66-010 Nowogród Bobrzański, - Stowarzyszenie „KOTVICA” Kotowice, ul. Zielonogórska 17, - Stowarzyszenie Gmina Współpraca Rozwój ul. Nowogrodzka 4 Kaczenice, - Fundacja na Rzecz Wspierania Wszechstronnego Rozwoju PRO NOVO ul. Dębowa 1 Nowogród Bobrzański, - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Integracji Społecznej „Gniazdo” ul. Szkolna Bogaczów, - Stowarzyszenie – Klub Lotów Dalekodystansowych Gołębi w Nowogrodzie Bobrzańskim, - Koło Gospodyń Wiejskich „Przybymierz” u. Rieczna 5a - LZS „Czarni Drągowina” ul. Rieczna 29 – Przybymierz,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - GKS „FADOM” ul. Dąbrowskiego 12, 66-010 Nowogród Bobrzański, - Stowarzyszenie Klub Sportowy „Cortina”, Kaczenice ul. Kościelna 5, - KS „Spójnia Pierzwin - Kamionka” ul. Kościelna 1/12 Kamionka, -LZS „Błękitni Kotowice” ul. Zimna 9 Kotowice, -LZS „Czarni Przybymierz” ul. Kasztanowa 10 Przybymierz, -LZS „Tęcza Kaczenice” ul. Wiejska 5 Kaczenice,
--

4. MOCNE I SŁABE STRONY W OBSZARZE PROBLEMÓW OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ❖ konsultacje i poradnictwo prowadzone przez: <ul style="list-style-type: none"> • MGOPS – dyżury psychologa, pracowników socjalnych w ramach działania Zespołu Interdyscyplinarnego, prawnik, • Punkt Pomocy Rodzinie - psycholog kliniczny i uzależnień, terapeuta uzależnień, terapia dla współuzależnionych • TKOPD – terapia systemowa rodzin, poradnictwo pedagogiczne, • Centrum Wspierania Rodziców, Uczniów i Nauczycieli przy SP 2 N-d (specjaliści w zależności od potrzeb) ❖ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ❖ działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin doznających przemocy w rodzinie, ❖ wsparcie rodzin z problemami przez asystentów rodziny, ❖ dobre rozeznanie środowiska lokalnego i wzajemna współpraca pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty, służby zdrowia, kuratorów sądowych, ❖ zajęcia pozalekcyjne w szkołach, ❖ świetlice środowiskowe przy szkołach podstawowych (Niwiska, Drągowina, N-d), ❖ zajęcia dla dzieci i młodzieży oferowane przez MGOSKIR, ❖ pomoc materialna i niematerialna rodzinom (zasiłki, dodatki mieszkaniowe, dożywianie dzieci w szkołach, kolonie letnie, stypendia szkolne), ❖ dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ znaczące rozmiary problemu alkoholowego wśród młodych mieszkańców gminy, ❖ łatwy dostęp do środków psychoaktywnych, ❖ znaczący problem przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży oraz problem nikotynowy wśród starszych uczniów, ❖ mała ilość zajęć pozalekcyjnych, kółek zainteresowań szczególnie dla dzieci zamieszkujących na terenie wsi, ❖ brak placówek wsparcia dziennego, ❖ brak dojazdu dla dzieci ze wsi do miasta, do biblioteki, na dodatkowe zajęcia organizowane w szkole, ❖ zbyt mało zajęć dla rodziców i dzieci uświadamiających zagrożenia, ❖ zbyt mało warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców (szkoła dla rodziców), ❖ wysoka liczba rodzin niepełnych i wielodzietnych z problemami, ❖ zbyt mała liczba asystentów rodzin, ❖ brak grup wsparcia dla dzieci i rodziców dzieci niepełnosprawnych,

<ul style="list-style-type: none"> ❖ funkcjonowanie w gminie Karty Dużej Rodziny ❖ prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom oraz patologiom rodziny, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez organizowanie w szkołach prelekcji, pogadanek, programów profilaktycznych dot. uzależnień i przemocy, kampanie społeczne i programy przygotowywane na rzecz dzieci i młodzieży oraz ich rodzin (szkoły, przedszkola, GKRPA, TKOPD, stowarzyszenia, kościoł.). ❖ pomoc pedagogiczna, psychologiczna i rehabilitacja dzieci w szkołach, wykwalifikowani nauczyciele, możliwość kształcenia dzieci niepełnosprawnych na terenie gminy, ❖ rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa służąca rodzinie (boiska, kompleksy sportowe, place zabaw, kąpieliska...) ❖ działalność stowarzyszeń, komitetów, organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ brak mediatorów rodzinnych, ❖ bierna postawa członków rodzin wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, ❖ niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyciężaniu sytuacji kryzysowych, ❖ zbyt długi czas oczekiwania na mieszkanie socjalne dla rodzin niewydolnych wychowawczo.
---	--

5. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓLOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL GŁÓWNY		
Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.		
Cel szczegółowy 1.		
Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej.		
Kierunki działań	Wskaźniki monitoringowe	Termin realizacji/ realizatorzy/partnerzy
1. Zapewnienie miejsc opieki nad dzieckiem, do czasu rozpoczęcia przez nie nauki w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba funkcjonujących placówek zapewniających opiekę nad dzieckiem do czasu rozpoczęcia przez nie nauki w szkole - liczba nowo utworzonych placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 (np. żłobki, kluby malucha) - liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych oraz innych placówkach zapewniających opiekę w ww. zakresie 	2019-2021 Realizator: samorząd gminny placówki oświatowe (przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach) Partnerzy: podmioty prowadzące działalność gospodarczą w tym zakresie

2. Zapewnienie oferty ogólnodostępnych zajęć pozaszkolnych.	- liczba dostępnych zajęć pozalekcyjnych - liczba osób, które skorzystały z poszczególnych form zajęć	2019-2021 Realizator: placówki oświatowe, instytucje kultury organizacje pozarządowe
3. Organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	- liczba zrealizowanych form wypoczynku	2019-2021 Realizator: placówki oświatowe instytucje kultury organizacje pozarządowe MGOPS
4. Zapewnienie oraz rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego.	- liczba działających placówek - liczba miejsc w placówkach	2019 – 2021 Realizator: samorząd gminny lub organizacje pozarządowe
5. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców, wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępności do różnorodnych dóbr i usług m.in. poprzez Kartę Dużej Rodziny.	- liczba partnerów - liczba programów - liczba rodzin objętych programami - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	2019 – 2021 Realizator: M-GOPS samorząd gminny Partnerzy: instytucje kultury prywatne podmioty prowadzące działalność gospodarczą organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 2.

Przeciwdziałanie zjawiskom zagrażającym rodzinie.

Kierunki działań	Wskaźniki monitoringowe	Termin realizacji /realizatorzy/partnerzy
1. Pomoc finansowa i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym między innymi pozyskiwanie nieodpłatnie różnego rodzaju rzeczy i artykułów gospodarstwa domowego.	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba form wsparcia - liczba dzieci korzystających z dożywiania - liczba stypendiów	2019-2021 Realizator: M-GOPS GKRPA placówki oświatowe organizacje pozarządowe samorząd gminny
2. Rozwój oraz upowszechnienie dostępu do poradnictwa rodzinnego, prawnego, psychologicznego.	- liczba udzielonych porad specjalistycznych - liczba godzin pracy konsultantów	2019-2021 Realizator: M-GOPS, GKRPA placówki oświatowe organizacje pozarządowe samorząd gminny
3. Tworzenie programów, kampanii społecznych i	- liczba rodzin objętych wsparciem -liczba zrealizowanych programów	2019-2021 Realizator:

informacyjnych podnoszących kompetencje psychospołeczne rodziców.		M-GOPS, GKRPA Placówki oświatowe organizacje pozarządowe
4. Tworzenie programów podnoszących kompetencje psychospołeczne dzieci i młodzieży	- liczba osób objętych wsparciem - liczba zrealizowanych programów	2019-2021 Realizator: placówki oświatowe placówki wsparcia dziennego, GKRPA
5. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.	- liczba programów profilaktycznych - liczba osób objętych	2019-2021 Realizator: M-GOPS, GKRPA placówki oświatowe
6. Rozwijanie oferty usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi	- liczba form w jakich prowadzone są usługi - liczba osób, które skorzystały z usług	2019-2021 Realizator: M-GOPS
7. Organizowanie grup wsparcia dla rodziców, małżonków	- liczba grup wsparcia - liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia	2019-2021 Realizator: M-GOPS, placówki oświatowe, GKRPA organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 3.

Pomoc rodzinie w sytuacji kryzysowej

Kierunki działań	Wskaźniki monitoringowe	Termin realizacji /realizatorzy/partnerzy
1. Świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny - liczba rodzin, które skorzystały ze wsparcia w związku z przeżywaniem trudności opiekuńczo-wychowawczych	2019 – 2021 Realizator: M-GOPS
2. Podejmowanie działań edukacyjnych i wspierających, skierowanych do rodziców dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej zmierzających do powrotu dzieci pod opiekę rodziców, budowanie więzi pomiędzy rodzicami a dziećmi.	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba dzieci, które powróciły do biologicznych rodzin	2019 – 2021 Realizator: M-GOPS PCPR organizacje pozarządowe
3. Utworzenie mieszkania chronionego, zapewniającego całodobowe wsparcie rodzinom przeżywającym poważne trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba mieszkań chronionych	2019 – 2021 Realizator: M-GOPS samorząd gminny organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 4.**Wspieranie i promowanie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu.**

Kierunki działań	Wskaźniki monitoringowe	Termin realizacji /realizatorzy/partnerzy
1. Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych.	- liczba osób uczestniczących w zajęciach - liczba zorganizowanych zajęć	2019-2021 Realizator: placówki oświatowe, samorząd gminny, instytucje kultury, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, GKRPA
2. Udział dzieci i młodzieży w turniejach i rozgrywkach sportowych.	- liczba osób uczestniczących w zajęciach - liczba zorganizowanych zajęć.	2019-2021 Realizator: placówki oświatowe instytucje kultury kluby sportowe organizacje pozarządowe samorząd gminny, GKRPA
3. Rozwijanie zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz poszerzenie oferty alternatywnego spędzania czasu wolnego /prowadzenie zajęć, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych teatralnych i innych.	-liczba osób uczestniczących w zajęciach – liczba zorganizowanych zajęć	2019-2021 Realizator: samorząd gminny placówki oświatowe instytucje kultury kluby sportowe organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 5.**Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.**

Kierunki działań	Wskaźniki monitoringowe	Termin realizacji/realizatorzy/partnerzy
1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.	- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	2019-2021 Realizator: placówki służby zdrowia, GKRPA, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
2. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz dostępu do lekarzy specjalistów.	- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi	2019-2021 Realizator: samorząd lokalny lekarze specjaliści placówki służby zdrowia

Przewidywane efekty:

1. Wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny.
2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz poprawa ich zdolności wychowawczych.
3. Zmiana postaw w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi.
4. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi tj. uzależnienia, przemoc.
5. Upowszechnianie funkcji i roli asystentów rodzin w rodzinach niewydolnych wychowawczo.
6. Tworzenie nowych form pomocy rodzinie.
7. Współpraca podmiotów i instytucji zajmujących się pomocą rodzinie.
8. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i innych.
9. Zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku opieki nad dziećmi w czasie wolnym od nauki.
10. Rozwijanie zainteresowań i zdobywanie nowych umiejętności.
11. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży.
12. Poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia.

6. SPOSÓB REALIZACJI CELÓW

Działania mające na celu realizację założeń Programu będą nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną, koordynowane i organizowane przez MGOPS w Nowogrodzie Bobrzańskim poprzez:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka na terenie miasta i gminy,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc,
- podejmowanie działań w środowisku, pracę socjalną z rodzinami w kryzysie, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
- pracę socjalną z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych czasowo poza rodziną, w pieczy zastępczej,
- opracowanie planu pomocy dostosowanego do indywidualnych problemów i potrzeb rodziny również w ramach kontraktu socjalnego,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,

- współpracę z wszystkimi instytucjami i organizacjami mającymi na celu wspomaganie prawidłowego rozwoju dzieci oraz pomoc rodzinie i dziecku /mediacje rodzinne oraz poradnictwo specjalistyczne: rodzinne, prawne i psychologiczne/,
- wspomaganie rozwoju systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego – świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, kół zainteresowań,
- dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i innych placówkach,
- organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci,
- organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych, dla rodzin przeżywających trudności,
- współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- w razie potrzeby zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
- szkolenia dla kadry pomocy społecznej i służb pomocowych.

7. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie miasta i gminy Nowogród Bobrzański. Dla celów programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* określającym rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

8. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowogród Bobrzański na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Nowogród Bobrzański, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane w rocznych planach finansowych.

9. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

W oparciu o wyżej wymienione wskaźniki monitoring realizacji Programu prowadzić będą wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z pomocą rodzinie.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie głównie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości w corocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim, w tym na podstawie danych statystycznych uzyskanych od partnerów wspierających realizację poszczególnych celów szczegółowych założonych w programie. Sprawozdanie przedkładane będzie każdego roku Radzie Miejskiej .

Dodatkowo sporządzane będą również sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przekazane zostaną wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.